

středních a základních škol v podobě realizace společných projektů, spolupráce v soutěžích nebo volnočasových aktivitách.

Žákům 1. ročníků střední školy nabízely adaptační, seznamovací a zážitkové kurzy, individuální konzultace pro žáky a zákonné zástupce a zapojení do mimoškolních aktivit a zájmových kroužků. Nezanedbatelnou adaptační aktivitou pro nové žáky byla také možnost zapojení do společných školních projektů.

Ředitelé středních škol již tradičně pozitivně hodnotili připravenost žáků ke střednímu vzdělávání hlavně v oblastech komunikace, základní orientace žáků v životních situacích a pozitivního jednání a chování žáků. Na druhé straně však ředitelé zejména středních škol s obory vzdělání s výučním listem uvádějí mezi častými příčinami vysoké míry absencí žáků také nepřizpůsobení školnímu režimu, což je částečně v rozporu s předchozím jejich tvrzením. Mezi oblasti, které nejvíce negativně ovlivňovaly úspěšnou adaptaci žáků na středních školách, řadili ředitelé stejně jako v předchozích školních letech nedostatečné znalosti ze základních škol, nedostatečnou motivaci žáků ke vzdělávání a jejich domácí přípravu. Dlouhodobost těchto stejných negativních oblastí může souviset s výběrem žáků při přijímacím řízení, kdy ředitelé bez rozdílu oboru vzdělání mají mnohdy snahu naplnit třídy a snižovat v důsledku toho požadavky na uchazeče.

Rovněž jako v minulém období většina středních škol zajišťovala psychologickou péči doporučením k diagnostice a odborné péči mimo střední školy, zvýšil se však počet škol, které využívaly služby interního školního psychologa (20,3 %) nebo externího psychologa docházejícího do školy (18,3 %).

3.2.3 Realizované formy a vzdělávací metody

Učitelé středních škol v naprosté většině hospitovaných hodin (v 93,6 %) stanovovali vzdělávací cíle, přičemž rozdíly mezi jednotlivými typy středních škol byly minimální. Většina stanovených vzdělávacích cílů byla vhodná vzhledem k příslušnému ŠVP (90,3 %), avšak více než čtvrtina cílů nebyla stanovena vhodně vzhledem k předchozím znalostem a schopnostem žáků. Problematictější bylo také splnění vzdělávacích cílů, kdy přibližně v polovině sledovaných vyučovacích hodin se podařilo vzdělávací cíle zcela splnit (nejlépe v konzervatořích – 77,5 % – a v gymnáziích – 60,9 %), částečně se podařilo naplnit vzdělávací cíle v 41,5 % hodnocené výuky a vzdělávací cíl nebyl splněn v 5,5 % vyučovacích hodin. Kromě konzervatoří, kde byly vzdělávací cíle většinou zaměřeny na dovednostní složku, byly v ostatních středních školách nejvíce zaměřeny na vědomosti žáků (92,1 %), následovaly dovednosti žáků (42,9 %) a v nejmenší míře byly cíle vzdělávání žáků zaměřeny na postojovou složku (17,5 %).

Mezi organizační formy výuky ve středních školách, které výrazně dominovaly nebo se vyskytovaly velmi často, patřila jednoznačně frontální výuka žáků, přičemž v 88,5 % byla tato forma práce hodnocena inspektory jako účelná vzhledem ke vzdělávacímu cíli, obsahu učiva a schopnostem žáků. Následovala samostatná práce žáků (účelně byla využita v 95,2 %). Naproti tomu pouze okrajově se vyskytla skupinová práce se žáky a kooperativní výuka, které však byly použity ve velké míře účelně (95,5 %).

Mezi nejčastěji využívané vyučovací metody ve středních školách patřily transmisivní výuka (účelnost využití 87,9 %) a komunikativní výuka (účelnost využití 94,7 %), následovaly práce s textem (účelnost využití 94,5 %) a aktivizující metody (účelnost využití 96,9 %). Méně využívanými metodami bylo problémové učení (účelnost využití 96,6 %), dovednostně-praktické (účelnost využití 92,5 %) a názorně demonstrační metody (účelnost využití 95,7 %). Nejméně častou, ale zároveň také nejvíce účelně využívanou metodou bylo projektové vyučování (nevyskytlo se v 97,6 % vyučovacích hodin, ale ve vyučovacích hodinách, kde byla použita, byla účelnost využití 97,7 %). Tyto aktivizující metody výuky by měly být s ohledem na charakter výuky v odborném vzdělávání zastoupeny v daleko větší míře.